

Натхнення приходить до того, хто працює

Усього шість років тому почалася співпраця мисткині Наталії Кохаль з Укрпоштою, але створені нею поштові мініатюри одразу привернули до себе увагу й були визнані «Кращими марками року». Пам'ятаєте її казкову серію «Щедра Україна»? «ПВ» завітав до майстерні художниці та потрапив у дивовижний світ ілюзій.

— Наталіє Володимирівно, мабуть, важко знайти свій мистецький шлях, коли вся родина — творчі люди?

— Дійсно, у нас династія митців: дідусь, бабуся, мій батько, мати, брат і навіть тітка — художники. Вся родина малювала. Я з дитинства перебувала у творчому середовищі й нічого, крім малювання, в голові не було. У 1980-і рр. професія художника вважалася ще престижною, тому я вирішила продовжити родинну традицію. Почався стандартний шлях дитини з мистецької сім'ї: Республіканська художня школа, потім — Київський державний художній інститут. Але щоб мене не порівнювали з батьком чи дідусем, як це часто буває, я на знак протесту обрала графіку. Тож мої роботи вже не могли порівнюватися з живописом Кохалів та говорити щось на кшталт: «Вона не така талановита, як її батьки» (сміється).

— Початок Вашого навчання в інституті припав на період Перебудови. Мабуть, було цікаво навчатися, адже у суспільстві відбувалися значні зміни?

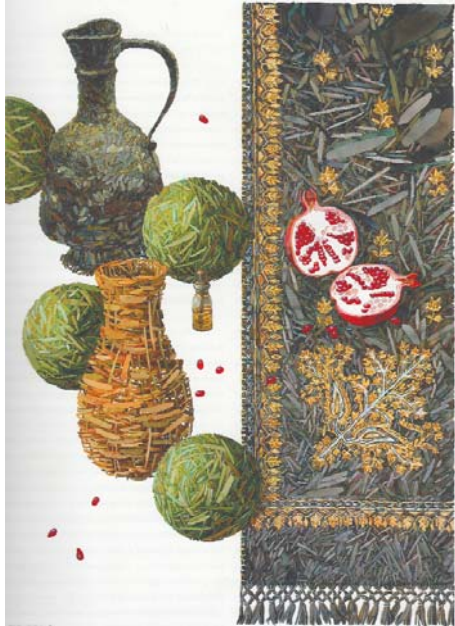
— О! Дуже цікаво. По-перше, у нас була талановита група. Я навчалася з Оксаною Стратійчук, Олегом Петренком, Вячеславом Снісаренком, Олексієм Руденком, Андрієм Будником. Наш бойовий курс! Ми марили новими ідеями. По-друге, не треба вже «з Леніном під прапором» ходити. Ідеологічна складова в мистецтві зникла. Народне мистецтво вже не було чимось забороненим. Ми вимагали змін. Страйкували! Домоглися, щоб у нас перестали викладати науковий комунізм!

Домоглися вільного розподілу по майстернях для подальшого навчання. У творчій молоді був шалений ентузіазм. У 1992-му — році випуску — я зробила дві дипломні роботи. Це — філософська серія акварелей із трьох робіт «Плин часу» та ілюстрації до дитячої книжки «Залізний вовк». До речі, на захист я принесла вже надруковану у видавництві «Соняшник» книжку!

— Тобто Ви почали працювати під час навчання?

— Так. Ще навчаючись, ходила по київських видавництвах, пропонувала свої роботи і так почала заробляти. Мені здається, що дорослих художників не буває, вони залишаються дітьми. Тому зовсім не важко створювати казкові образи для дітей. Водночас займалася розробкою ескізів для листівок. У 1990-ті рр., як пам'ятаєте, було важко заробляти, але так сталося, що мені бізнесмен Михайло Корибанич запропонував 50 \$ за одну листівку! Це були величезні гроші. Листівки створювалися для закордону. І коли мені запропонували зробити марку, я подумала: чому б ні?

«Колір граната», 2006

— А коли почалася Ваша співпраця з Укрпоштою?

— У 2010 р. мені зателефонували з Укрпошти. Там побачили каталог моєї персональної виставки «Акварель-гуаш», що відбулася 2007 р. в київській галереї «Коло», й запропонували спробувати. Я одразу почала з доволі складного проєкту — розробки поштового блока з чотирьох марок «Заповідники та природні парки України. Національний природний парк «Святі Гори».

«Наталія прагне створювати світле, позитивне мистецтво, адже вважає, що негативу багато і в житті, отож і не варто відтворювати його в мистецтві»

Наталія Сухоліт,
мистецтвознавець

— Як працювалося?

— Спочатку дуже важко все йшло. Думала, яких тварин відтворю на марках (нині там метелик, пташка, видра й черепаха), потім думала, як їх скомпонувати в один сюжет. Для перших марок розробила аж п'ятдесят (!) ескізів. До сьогодні не розумію, як це виходить (посміхається). Витрачаєш багато паперу. Треба логічно мислити. Чим об'єднати? Як скомпонувати? Розкреслюєш лист по перфорації, потім заповнюєш квадрати об'єктами. Потім настає важкий момент, коли художній редактор дивиться на все це і каже: «Так не можна», чи «Це технічно нездійсненно».

Киянка Наталія Кохаль народилася 30 листопада 1967 р. в сім'ї художників. З 1979 по 1986 рр. навчалася в Республіканській художній школі ім. Т. Г. Шевченка. З 1989 р. брала участь у міжнародних, республіканських і всеукраїнських виставках. У 1992 р. закінчила Київський державний художній інститут (майстерня книжкової графіки). Педагоги з фаху — В. Чебанік, Г. Галинська. У 1995 р. на XXII Міжнародному салоні Du Vai Dior (Франція) отримала I премію в розділі «Акварель-гуаш». Художниця працює у царині друкованої графіки та живопису. Є заступником голови Київської організації НСХУ. Співпрацює з десятками видавництвами й УДППЗ «Укрпошта». Її живописні та графічні роботи зберігаються в колекціях вітчизняних музеїв, а також приватних зібраннях України, Росії, США, Канади, Німеччини, Італії, Франції.

«Дар літа», 2001

— Що саме?

— Загалом питання, пов'язані з композицією. Наприклад, не можна, щоб у поштової мініатюри було темне чи навіть чорне тло у зв'язку з погашенням конверта. На чорній марці не видно штампа. Потім треба так скомпонувати малюнок, щоб вистачило місця для написів. Не варто робити зображення близько до країв, бо буде обрізане.

«Ілюстративність. Її бачення логічно й вивірено лягає на площину паперу і дивує не стільки своєю віртуозністю, скільки поштовхом до роздумів»

Наталія Сухоліт

— Зрозуміло. Однак, незважаючи на складнощі, Вам вдалося добре з усім впоратися. Прикладом є серія «Щедра Україна» 2011–2014 рр.

— Свого часу я захоплювалася творчістю італійського живописця Джузеппе Арчимбольдо (1526–1593). Він створював портрети вельможних осіб, виконані у вигляді незвичайного поєднання рослин, квітів і плодів. А в мене була серія робіт, в основі яких містився образ жінки — «Пори року» 2002–2007 рр. Її побачили в «Марці України» і відбувся творчий поштовх. Ми придумали зобразити не просто пори року, а жінку — від дівчинки до вже зрілої дами. Загалом ідеї витають у повітрі. Необхідно їх ловити та працювати. Натхнення приходить до того, хто працює.

— А в чому різниця між розробкою ескізу для марки та листівки?

— Робота над маркою більш відповідальна і має технічні нюанси. Якщо я зобразила жабу на марці (блок «Земноводні України» 2011 р.), то вона має бути автентичною, тобто сидіти на рослині, притаманній їй природному середовищу в Україні. Для листівки це необов'язково. Поштова мініатюра, на відміну від листівки, виконує не тільки естетичну функцію, а ще й інформаційно-пізнавальну. Марки робляться довше, обговорюються на художній раді. Кожну роботу створюєш, ніби останню. І щоразу це дуже цікаво. Тому що ти не тільки художнє завдання розв'язуєш щодо кольору, елементів зображення, композиції, а й наукове. Шукаєш інформацію, систематизуєш її, аналізуєш. Листівка більш вільна в цьому плані.

— Від книжкової графіки до листівок, від них — до марок і живопису.

— Так. Нині книжковою графікою майже не займаюся. Живописом — виключно для себе. Мені вдаються натюрморти. Вже довгі роки працюю у своїх улюблених техніках живопису — аквареллю й гуашшю. Водяна, прозора акварель проходить крізь усю мою творчість. Я придумала власну техніку мазка: кожен рух пензлика не перекриває інший, тобто мазки не накладаються один на один, а білий колір — це папір, а не фарба.

Гуаш — покривальна фарба, більш щільна. Вона ближче до олійного живопису, мазки можна змішувати. У мене було багато робіт гуашшю. Саме «Пори року», про які ми говорили, виконані гуашшю. Тут теж можна пригадати ще одне моє захоплення. У XIX ст. жив у Росії живописець і рисувальник граф Федір Толстой (1783–1873). Він створював неперевершені натюрморти гуашшю.

«Алегоричність. Іноді Наталія Кохаль любить філософствувати. Декоративність відходить на другий план, поступаючись місцем напрузі, емоційній насиченості, драматизму»

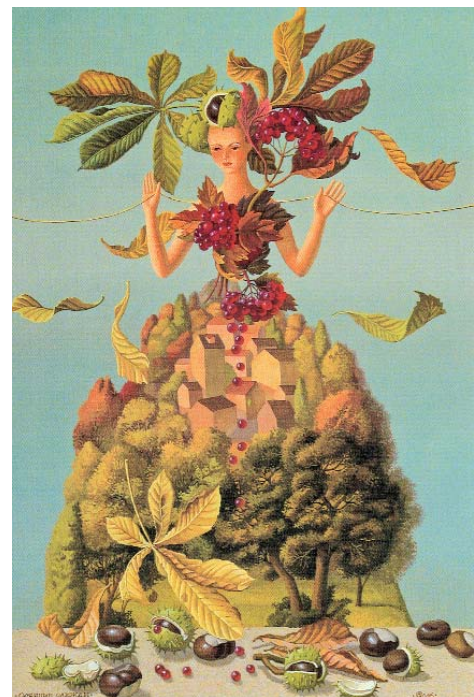
Наталія Сухоліт

— У Ваших натюрмортах простежується певний символізм.

— Так. Мої натюрморти не постановочні, це — сюжети з голови. Все має значення. Наприклад, не випадково, що в деяких моїх роботах можна побачити зображення граната. Воно з'явилося після сумних подій у нашій країні. Колір гранатового соку настільки нагадує кров, що сприймається як носій життєвої енергії, тому й криваво-червоний гранат розцінювався завжди як символ життя. Ми маємо перемогти! А людям необхідне мистецтво. Усе, що людина робить, усе, до чого торкаються людські руки, спочатку проходить через художнє перевтілення. Саме художник вирішує, яким буде плаття, обгортка цукерки, дизайн автомобіля і навіть маленька поштова марка. ■

Розмову вела

Тетяна НІКОЛАЄВА

«Осінні шати» (серія «Пори року»), 2006